

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobkyně: P. W.**, nar. „X“, bytem „X“, proti **žalovanému: Ministerstvu práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne **23.9.2015**, č.j. MPSV-UM/16312/15/9S-ÚSK, o příspěvek na bydlení ode dne 26.11.2014

t a k t o :

- I.** Žaloba se zamítá.
- II.** Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, domáhala přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 23.9.2015, č.j. MPSV-UM/16312/15/9S-ÚSK, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Lovosice (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 12.8.2015, č.j. 210460/15LT, kterým bylo rozhodnuto o zamítnutí její žádosti o dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 26.11.2014.

V žalobě žalobkyně uvedla, že žalobou napadené rozhodnutí považuje za nesprávné, neboť je odůvodněno především vyjádřením Stavebního bytového družstva, ačkoliv jí tento dokument nebyl při seznámení se s podklady dne 11.8.2015 předložen a o jeho existenci se dozvěděla až dne 8.12.2015. Tímto postupem žalovaný zcela opominul ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“). Žalobkyně

připomněla, že svou námitku nemohla uvést v odvolání, když jí nebylo známo, že takové vyjádření existuje. Žalobkyně upozornila na možnost zkreslení informací ve správním řízení a možnou manipulaci se spisem, kterou dovodila z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, v němž se nájemní smlouva tváří jako dokumenty dva, přičemž jde o dokument jeden. Žalobkyně dále uvedla, že dotaz zaměstnankyně vedoucí lovosického Úřadu práce, z jakého právního titulu užívala byt, zůstal Stavebním bytovým družstvem nezodpovězen. Žalobkyně z vlastní iniciativy zajistila doklad s názvem Potvrzení, v němž je právní titul užívání bytu objasněn, avšak správní orgán jej při svém rozhodování nevzal v úvahu. Žalobkyně uvedla, že sám žalovaný nezpochybňuje právo člena družstva pronajímat byt, avšak nájemní smlouvu uzavřenou mezi ní a členem bytového družstva nepovažuje za smlouvu nájemní. Závěrem žalobkyně uvedla, že správní orgán je povinen se řídit zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), správním řádem a čl. 2 Ústavy, a proto navrhla, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a přiznal žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření k podané žalobě navrhl její zamítnutí v plném rozsahu. Žalovaný nejprve zrekapituloval průběh správního řízení a dále zdůraznil, že nárok na příspěvek na bydlení má dle ustanovení § 24 zákona o státní sociální podpoře vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu za splnění dalších zákonem stanovených podmínek. K prokázání základní podmínky nájemce bytu, který má nárok na dávku, je nutné doložení platné nájemní smlouvy, tj. dle ustanovení § 68 zákona o státní sociální podpoře doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy. Žalovaný trval na tom, že v daném případě nebyla doložena platná nájemní smlouva, tedy nebylo doloženo, že žalobkyni lze považovat ve smyslu zákona o státní sociální podpoře za nájemce bytu, neboť z výpisu katastru nemovitostí bylo zjištěno, že vlastníkem nemovitosti je Stavební bytové družstvo. Žalobkyně se stala nájemnicí bytu od 1.4.2015 a od 4.5.2015 se stala vlastníkem bytu. Žalobkyně však neprokázala, že byla nájemnicí bytu od 26.11.2014, když od tohoto data žádala přiznat dávku státní sociální podpory příspěvku na bydlení. Podle názoru žalovaného je-li členem bytového družstva pronajat byt další osobě, nejedná se o nájem bytu ve smyslu občanského zákoníku. K tomu žalovaný uvedl, že Stavební bytové družstvo jednoznačně uvedlo, že žalobkyně má jako příbuzná v řadě přímé právo užívání bytu, avšak nikoli pro skutečnost, že je spolu se členy družstva nájemnicí bytu. K právu užívání bytu v linii přímé uvedl, že právo užívání bytu nelze zaměnit se členstvím v bytovém družstvu. Uzavřená nájemní smlouva mezi žalobkyní a členy družstva tak podle žalovaného neprokazuje nájemní vztah žalobkyně k předmětnému bytu.

V replice žalobkyně uvedla, že nemohla mít uzavřenou nájemní smlouvu, neboť tuto mohl mít uzavřenou pouze nájemce, kterými byli pan a paní M. Žalobkyně uvedla, že mohla mít uzavřenou pouze podnájemní smlouvu. Podle žalobkyně to však nic nemění na skutečnosti, že byla s dcerou jediným nájemcem bytu, hradila nájemné v plné výši a měla na uvedené adrese nahlášené i trvalé bydliště. Nájemní vztah tak byl podle žalobkyně prokázán.

O žalobě soud rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“), bez jednání, neboť žalobkyně s tímto postupem výslovně souhlasila a žalovaný se po řádném poučení, že může vyslovit souhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřil.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle ustanovení § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ustanovení § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Soud po přezkoumání skutkového i právního stavu věci dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně podala dne 26.2.2015 žádost o přiznání dávky státní sociální podpory, příspěvku na bydlení, na byt č. „X“, v ulici „X“ v „X“. V žádosti uvedla jako další posuzovanou osobu svou dceru T. P. (rok narození „X“) a doložila další potřebné podklady pro posouzení její žádosti včetně smlouvy označené jako nájemní ze dne 28.6.2014, v níž jako pronajímatelé vystupují manželé M. a žalobkyně jako nájemce bytu v přízemí domu na adrese „X“, a to na období od 1.7.2014 do 30.6.2015. Dále doložila smlouvy označené jako dodatek smlouvy o nájmu družstevního bytu ve formě úplného znění ze dne 30.3.2015, v níž jako pronajímatel vystupuje Stavební bytové družstvo SCHZ a žalobkyně jako nájemce bytu č. „X“ nacházející se v 1. podlaží domu č.p. „X“ na stavebním pozemku č. 238-241, který se nachází v katastrálním území Lovosice, obec Lovosice, a to na dobu neurčitou od 1.4.2015.

Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře má nárok na příspěvek na bydlení vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže

a) jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a

b) součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

Podle odst. 2 se za vlastníka bytu považuje i vlastník nemovitosti, ve které je byt, který vlastník užívá, pokud je v něm hlášen k trvalému pobytu. Za vlastníka bytu se považuje i manžel, který užívá byt na základě práva bydlení odvozeného od vlastnického práva druhého manžela, pokud nárok na příspěvek na bydlení neuplatňuje manžel jako vlastník bytu. Za nájemce bytu se považují oba manželé, mají-li k bytu společné nájemní právo. Za dobu trvání nájemního vztahu se pro účely nároku na příspěvek na bydlení považuje i doba od zániku členství v bytovém družstvu do uplynutí lhůty k vyklizení bytu, doba od smrti nájemce služebního bytu nebo bytu zvláštního určení do uplynutí lhůty k vyklizení tohoto bytu a doba od trvalého opuštění služebního bytu nebo bytu zvláštního určení jeho nájemcem do uplynutí lhůty k vyklizení tohoto bytu.

Podle odst. 5 se bytem pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

Soud se nejprve zabýval procesní námitkou žalobkyně, jež spočívá v tom, že ve správním řízení nebyla seznámena s podklady, ze kterých správní orgán I. stupně vycházel. K tomu soud konstatuje, že je pravdou, že neseznámení účastníka správního řízení s podklady správního řízení je procesní vadou. Ze správního spisu však soud zjistil, že zmocněnci žalobkyně bylo zasláno vyrozumění ze dne 23.7.2015, v němž byla podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu poučena, že došlo k nashromáždění podkladů pro rozhodnutí ve věci její žádosti o dávku. Dále správní orgán I. stupně ve vyrozumění uvedl, že má žalobkyně doložit úplnou nájemní smlouvu a evidenční list. Vyrozumění bylo doručeno zmocněnci žalobkyně dne 3.8.2015. Vyjádření Stavebního bytového družstva ze dne 22.7.2015 bylo doručeno správnímu orgánu I. stupně dne 22.7.2015 prostřednictvím datové schránky. Žalobkyni tak nelze dát za pravdu, že s vyjádřením Stavebního bytového družstva nebyla seznámena, neboť vyjádření Stavebního bytového družstva ze dne 22.7.2015 bylo součástí spisu. Dne 11.8.2015 se tak nepochybně mohl zástupce žalobkyně s daným dokumentem seznámit.

Žalobkyně dále namítala, že správní orgán při svém rozhodování nevzal v úvahu doklad s názvem Potvrzení ze dne 10.8.2015, které zástupce žalobkyně předložil správnímu orgánu I. stupně dne 11.8.2015 a které obstaral z vlastní iniciativy. Potvrzení podle žalobkyně objasňuje právní titul užívání bytu. K tomu soud uvádí, že na straně 3 žalobou napadeného rozhodnutí je ve druhém odstavci shora uvedeno, že žalobkyni byla dána možnost vyjádřit se k podkladům podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu, přičemž tohoto práva využil zástupce žalobkyně, který dne 11.8.2015 do protokolu k dané věci uvedl, že členové družstva disponují oprávněním pronajímat byt a doložil Potvrzení Stavebního bytového družstva ze dne 10.8.2015, v němž bylo uvedeno, že na základě platné nájemní smlouvy manželů M. jsou tito členy družstva a že s nimi mohou na základě práva užívat byt v bytě bydlet a užívat jej i jejich příbuzní v řadě přímé, kteří žijí s nájemci ve společné domácnosti. Soud konstatuje, že se správní orgán předloženým Potvrzením žalobkyně zabýval, avšak vyhodnotil (str. 4), že toto potvrzení nedokládá, že žalobkyně je nájemcem, jak sama tvrdí.

Z uvedených důvodů soud vyhodnotil procesní námitky žalobkyně jako nedůvodné a přistoupil k meritornímu projednání žaloby.

Z ustanovení § 24 zákona o státní sociální podpoře vyplývá, že pro posouzení nároku žalobkyně v daném případě je zásadní, zda v době, za kterou žádala o přiznání příspěvku na bydlení, byla nájemcem bytu, ve kterém byla hlášena k trvalému pobytu.

Výše uvedené listiny, zejména nájemní smlouvu, je nutno vykládat v souladu s jejich obsahem a nikoli pouze formálně dle jejich doslovného znění. V ustanovení § 2215 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“) je uvedeno, že souhlasí-li pronajímatel, může nájemce zříditi třetí osobě k věci užívací právo; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i souhlas pronajímatele písemnou formu. Toto ustanovení je v nadpisu označeno jako podnájem. Podle tvrzení žalobkyně jí byl danou smlouvou přenechán do užívání manželé M. předmětný byt v budově č.p. „X“ v ulici „X“ v „X“. Tím dle soudu došlo zcela k naplnění ustanovení § 2215 odst. 1 občanského zákoníku a vztah žalobkyně k předmětné nemovitosti je nutno chápat jako podnájem.

Z výše uvedeného dle soudu vyplývá, že v rámci správního řízení bylo zjištěno, že žalobkyně předmětnou nemovitost užívala jako podnájemce. Nebylo tedy v rámci

správního řízení doloženo, že by žalobkyně byla vlastníkem nebo nájemcem bytu, kde byla hlášena k trvalému pobytu.

Otázkou posouzení okruhu osob, které mohou uplatňovat nárok na příspěvek na bydlení dle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, se mimo jiné zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 29.10.2015, č.j. 9 Ads 227/2015-41, který je dostupný na www.nssoud.cz, v němž výslovně uvedl: „*Ust. § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře omezuje okruh osob, které mohou při splnění dalších podmínek získat příspěvek na bydlení, toliko na vlastníka nebo nájemce bytu. Existuje přitom více právních titulů, na jejichž základě lze byt užívat. V této souvislosti lze poukázat např. na podnájem, výpůjčku či věcné břemeno. Z množiny titulů k užívání bytu zákonodárce v § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře vybral pouze některé. Jde o autonomní rozhodnutí zákonodárce, do něhož, pokud se zákonodárce pohyboval v mantinelech daných ústavními předpisy, nepřísluší soudní moci zasahovat.*“

K extenzivnímu výkladu zmíněného zákonného ustanovení se ve své rozhodovací činnosti vyslovil i Ústavní soud. Učinil tak ve svém usnesení ze dne 15.11.2001, sp. zn. I. ÚS 138/01 (dostupném z <http://nalus.usoud.cz>), kde se příspěvku na bydlení domáhala žadatelka, která byla v bytě pouze podnájemnicí, nesvědčil jí nájem či vlastnictví. Ústavní soud v uvedeném usnesení konstatoval: „*V první řadě je třeba zdůraznit, že v obou napadených rozhodnutích bylo řádně posouzeno právní postavení stěžovatelky – která užívá byt na základě podnájemní smlouvy – jako postavení, jež nezakládá nárok na poskytnutí příspěvku na bydlení podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., které mimo jiné podmiňuje nárok na tento příspěvek existencí vlastnického nebo nájemního vztahu k bytu (obytné místnosti). Nedostatek splnění takové zákonné podmínky (poznámka: tj. vlastnického nebo nájemního vztahu k bytu) nelze nahradit rozšiřujícím výkladem a dovodit tak, že nárok na tento příspěvek má i ten, kdo užívá byt (obytnou místnost) na základě podnájemního vztahu. Řešení spočívající v nahrazení nedostatku zákonem stanovené podmínky pro přiznání příslušného nároku extenzivním výkladem právního předpisu orgánem právo aplikujícím by bylo postupem jdoucím nad zákon a – pokud by tak učinil soud – postupem porušujícím ustanovení čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR. Nemožnost použití extenzivního výkladu právních předpisů při posuzování toho, zda jsou splněny všechny zákonem stanovené podmínky pro přiznání dávky důchodového pojištění (státního sociálního zabezpečení) ostatně konstatoval Ústavní soud již ve svém nálezu ze dne 12.12.2000, sp. zn. II. ÚS 376/2000 [...].“*

Dle soudu výše uvedené závěry o nepřípustnosti extenzivního výkladu ustanovení § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře lze dle názoru soudu jednoznačně vztáhnout i na nyní posuzovanou věc.

Z výše uvedených skutečností dle soudu jednoznačně vyplývá, že žalobkyně v předmětném případě za rozhodné období nesplnila jednu ze zákonem kumulativně stanovených základních podmínek pro možnost přiznání příspěvku na bydlení, a to podmínku, že žadatel musí být vlastníkem nebo nájemcem bytu, ve kterém je hlášen k trvalému pobytu. K tomuto závěru dospěly v předmětné věci správně i správní orgány a s odkazem na tuto skutečnost nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na bydlení.

Námitku žalobkyně týkající se existence nájemního vztahu k bytové jednotce, v níž byla hlášena k trvalému pobytu, tak soud vyhodnotil jako nedůvodnou.

Vzhledem ke skutečnosti, že soud dospěl k závěru, že žalobkyně nesplnila jednu z kumulativně stanovených podmínek pro přiznání nároku na příspěvek na bydlení a správní orgány dle závěru soudu tuto skutečnost správně vyhodnotily, považuje soud za nadbytečné zabývat se problematikou sporu účastníků ohledně existence podnajímané bytové jednotky.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku ad I. rozsudku podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Současně v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 10. dubna 2017

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová